

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/67/2019
Identifikačné číslo spisu: 5606203215
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5606203215.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ A. U., trvale bytom v Z., PSČ XXXX, Ó. X. XX, O.Ď. F. a 2/ M. U., trvale bytom v Z., PSČ XXXX, S. A. Ú. XX, O.Á. F., oboch zastúpených JUDr. Dušanom Szabóom, advokátom v Kráľovskom Chlmcí, Nemocničná 7, proti žalovaným 1/ I. D., trvale bytom v F., ul. V. N. XXXX/XX, 2/ O. U., trvale bytom v U. O. - A., S. XXX/X, 3/ L. L. T., trvale bytom v U. O., ul. M. M. XXXX/X, 4/ V. Č., trvale bytom v N., ul. C. X, 5/ A. W. R. Č., trvale bytom v N., ul. F. XXXX/XX, 6/ R. Z., trvale bytom v N. L.-F., ul. C. XXXX/XX, 7/ O. Š. G., trvale bytom v Y., ul. R. XXXX, Č. F., 8/ G. B., trvale bytom v N., ul. Z. XX a 9/ O. Z., trvale bytom v N., A. Y. X, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 4C/95/2006, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8Co/360/2017 z 28. februára 2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 9/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 4C/95/2006-595 z 29. septembra 2016 zamietol žalobu žalobcov, ktorou sa (po pripustení zmeny žalobného petitu uznesením č. k. 4C/95/2006-492 z 15. júna 2015) domáhali určenia, že nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX k. ú. W. W. ako zastavané plochy a nádvoria vo výmere 83 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 367 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XX, zastavané plochy a nádvoria vo výmere 41 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XXX, ostatné plochy vo výmere 732 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XXX, ostatné plochy vo výmere 5.458 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XXX, ostatné plochy vo výmere 11 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XXX a trvalé trávne porasty o výmere 15 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XXX; na LV č. XXX, k. ú. W. W. ako lesné pozemky o výmere 1 091 m² - parcela registra KN-E č. XXX/XX; na LV č. XXX, k. ú. W.D. W. ako ostatné plochy vo výmere 4 810 m² - parcela registra KN-C č. XXXX/XXX, lesné pozemky vo výmere 361 486 m² - parcela registra KN-E č. XXX/XXX a lesné pozemky vo výmere 112 045 m² - parcela registra KN-E č. XXX/XX v podiele

podľa pozemno-knižnej vložky č. XXX, k. ú. W. pod B5d) 22/75-ín k celku patria do dedičstva po poručiteľke W.. F. H., rod. M. P., narodenej X. Z. XXXX, zomrelej X. M. XXXX, právom nebohého poručiteľa H. F., narodeného XX. M. XXXX, zomrelého XX. O. XXXX. Žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Právne vec odôvodnil aplikáciou ustanovení § 460 Občianskeho zákonníka zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) a § 137 písm. c) a § 391 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1. júla 2016 v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), vecne potom tým, že medzi stranami nebolo sporné, že rozhodnutím konfiškačnej komisie z 5. septembra 1946 č. Kom:378/46-II/XII, č. ONV:16370/1946 komisia rozhodla podľa ustanovenia § 1 ods. 2 nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR, že M. F., W.. I. F. a H. F. sú osobami, ktoré treba považovať podľa ustanovenia § 1 ods. 1 písm. b) nariadenia v znení čl. I. nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR za osoby maďarskej národnosti, preto sa na nich vzťahujú ustanovenia o konfiškácii pôdohospodárskeho majetku. Zároveň komisia rozhodla, že O. Č., rod. F. je taktiež takou osobou a vzťahujú sa na ňu predmetné ustanovenia o konfiškácii, avšak podľa čl. I. ods. 11 nariadenia sa jej konfiškuje pôdohospodársky majetok do výmery 50 ha z dôvodu, že sa reslovakizovala v zmysle vyhlášky Povereníctva vnútra č. 20 000/I-IV/1-1946 zo 17. júna 1946. Na základe uvedeného rozhodnutia sa považoval pôdohospodársky majetok na území Slovenska v rozsahu podľa ustanovenia § 2 nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR vo vlastníctve uvedených vlastníkov za skonfiškovaný dňom 1. marca 1945, a O. Č., rod. F. len nad výmeru 50 ha. Zároveň medzi stranami nebolo sporné, že konfiškácia majetku nebola zapísaná v pozemno-knižnej vložke č. XXX k. ú. W.. Zo zápisnice Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy - sekcia „B“ z 5. novembra 1948 vyplýva, že bol odovzdaný lesný majetok do držby a úžitku „Skupine býv. urb. M. W. a spol. v W.“, ktorý bol rozhodnutím konfiškačnej komisie v Liptovskom Svätom Mikuláši skonfiškovaný podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení vyhlášky č. 1/1948 Sb. n. SNR z 5. septembra 1948, č. Kom: 378/48-II/XII a kom: 380/46-II/XIII). Pôvodný pozemno-knižný vlastník H. F. R. XX. O. XXXX S. N. a jedinou dedičkou bola jeho pozostalá manželka W.. F. H., rod. M. P., ktorá zomrela X. M. XXXX a dedičstvo nadobudli žalobcovia 1/ a 2/ na základe dedičskej dohody uzavretej 6. októbra 1997 s právnou nástupkyňou po nebohom H. F..

3. Vychádzajúc zo záverov odvolacieho súdu, ktorý poukázal na vyslovený právny záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) v rozsudku sp. zn. 4Cdo 123/2003 z 1. júla 2005, súd prvej inštancie konštatoval, že v danej veci nebol oprávnený skúmať vecnú správnosť rozhodnutia konfiškačnej komisie, ale bolo potrebné skúmať to, či nejde o nulitný akt a či toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. Vychádzajúc z ustanovenia § 1 ods. 7 nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR, následne uviedol, že o konfiškácii majetku rozhodla komisia s právomocou zverenou týmto ustanovením. Poznamenal, že nulitným aktom je akt, ktorý nebol vydaný oprávnenou osobou z moci zverenou (správne „zverenej“) mu právnym predpisom, čiže orgánom bez právomoci konať a rozhodovať v tej ktorej veci. Len konfiškačná komisia mohla rozhodnúť o konfiškácii, resp. o vylúčení konfiškácie majetku. Skutočnosť, že rozhodnutie konfiškačnej komisie nie je nulitným aktom nakoniec preukazuje aj tá skutočnosť, že z tohto rozhodnutia vychádzalo aj Povereníctvo pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, zriadené nariadením č. 1/1945 Sb. n. SNR o zriadení ústredných úradov (čomu dnes zodpovedá ministerstvo). Pre úplnosť následne uviedol, že rozhodnutie konfiškačnej komisie by bolo nulitným aktom aj v prípade, ak by bolo síce vydané orgánom s právomocou, ale bolo by adresované osobe, ktorá v tom čase už nežila (3Cdo 21/2000), avšak v danej veci sa nejednalo o takýto prípad. Z ustanovenia § 1 ods. 10 nariadenia vyplýva, že rozhodnutie konfiškačnej komisie malo len deklaratórnu povahu a ku konfiškácii v prospech štátu došlo dňom nadobudnutia účinnosti predmetného nariadenia. Zo žiadneho ustanovenia tohto nariadenia zároveň nevyplývala povinnosť komisie doručovať svoje rozhodnutie vlastníkom. Prípadné nedoručenie rozhodnutia konfiškačnej komisie osobe, ktorej sa týkalo, nemá za následok ničotnosť, nulitu konfiškačného rozhodnutia. K námietke žalobcov, že rozhodnutie konfiškačnej komisie je neurčité a nevykonateľné, nakoľko v ňom nie je vymedzený rozsah majetku, súd prvej inštancie uviedol, že dekrétom prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. bola vyslovená

všeobecná zásada, že za konfiškovaný majetok treba považovať celý majetok osoby, preto nebolo potrebné označovať konkrétne nehnuteľnosti podľa pozemno-knižného stavu.

4. Konfiškácia majetku právneho predchodcu žalobcov nebola zapísaná v pozemkovej knihe. Do 31. decembra 1950, t. j. aj v čase predmetnej konfiškácie sa vlastníctvo nehnuteľností zapisovalo do pozemkovej knihy. Právny poriadok v tom čase poznal dva druhy pozemko-knižných zápisov, a to vklad (intabulácia) a záznam (prenotácia). Vklad do pozemkovej knihy mal konštitutívny charakter, čiže vkladom právo vzniklo alebo zaniklo. Vlastníkom mohol byť teda spravidla len ten, kto bol v pozemkovej knihe za vlastníka zapísaný. Z tohto všeobecného pravidla však existovali výnimky pri vydržaní, dedení, dražbe a nadobudnutí nehnuteľnosti mocenským aktom (Fajnor V., Záturecký A., Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, II. prepracované vydanie). Aj napriek tomu, že konfiškácia nebola zapísaná do pozemkovej knihy, vlastníctvo ku konfiškovaným nehnuteľnostiam prešlo na základe mocenského aktu, t. j. nariadenia Slovenskej národnej rady na štát.

5. Následne súd prvej inštancie uviedol, že dedičstvo sa nadobúda okamihom smrti, ktorá skutočnosť je rozhodujúca pre určenie predmetu dedičstva, ako aj pre určenie okruhu dedičov. Pre zistenie poručiteľovho majetku je rozhodujúci stav, aký tu bol v čase jeho smrti. Vzhľadom na predmet tohto konania bolo preto potrebné ustáliť, či právny predchodca žalobcov nebohý H. F. bol v čase svojej smrti, t. j. k XX. O. XXXX vlastníkom sporných nehnuteľností alebo nie. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie považoval za preukázané, že sporné nehnuteľnosti boli skonfiškované a vlastníctvo k nim prešlo v roku 1945 na štát, pričom v konaní nebolo tvrdené ani preukázané, že by v období od 1. marca 1945 do smrti právneho predchodcu žalobcov tieto boli prevedené späť na H. F., resp. na inú fyzickú osobu. Z tohto dôvodu uzavrel, že nehnuteľnosti boli vo vlastníctve štátu, preto v čase smrti nemohli patriť do dedičstva po ňom.

6. Napokon sa súd prvej inštancie v zmysle pokynu odvolacieho súdu vysporiadal aj s otázkou platnosti dohôd o vydaní nehnuteľností, ktoré boli uzavreté medzi oprávnenými osobami Š. Š., rod. Č. a U. Č. a povinnou osobou Severoslovenské lesy, š. p. Žilina, odštepný závod Ružomberok 20. júla 1994, t. j. pred smrťou W. F. H. (zomrelý X. M. XXXX), predmetom ktorej boli vydané nehnuteľnosti podľa pozemno-knižnej vložky č. XXX, k. ú. W., hora o výmere 366 776 m², parcela č. XXX.XXX.XXX/b a hora o výmere 107 201 m², parcela č. XXX/b/X v spoluvlastníckom podiele 66/75-ín. V článku III. predmetnej dohody boli ako pôvodní vlastníci označení M. F., W. I. F. a H. F., každý v podiele 22/75-ín. Zároveň ten istý deň (20. júla 1994) bola uzatvorená dohoda medzi povinnou osobou a oprávnenými osobami U. Č., Š. Š., A. W., R. Č., R. Z., O. Š. G. a G. B. o vydaní spoluvlastníckeho podielu 9/75-ín, pôvodným vlastníkom, ktorým bola O. Č., rod. F.. Následne 3. októbra 1994 A. U. Č. vzal žiadosť o vydanie reštitučného nároku späť, a oprávnená Š. Š. uzatvorila 4. októbra 1994 s povinnou osobou Severoslovenské lesy, š. p. Žilina, odštepný závod Ružomberok novú dohodu o vydaní uvedených nehnuteľností v podiele 66/75-ín. Rozhodnutím Pozemkového úradu Liptovský Mikuláš z 19. októbra 1994, č. j. 491-1381/94, podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. schválil dohodu o vydaní nehnuteľností zo 4. októbra 1994, čím bolo priznané Š. Š. vlastníctvo k uvedeným nehnuteľnostiam v podiele 66/75-ín. Ďalším rozhodnutím zo 14. decembra 1994, č. j. 518-1567/94 bola schválená dohoda o vydaní uvedených nehnuteľností z 20. júla 1994, čím bolo priznané vlastníctvo Š. Š. v podiele 9/300, U. Č. v podiele 9/300, A. W. R. Č. I. v podiele 9/300, R. Z. v podiele 9/600, O. Š. G. v podiele 9/1200 a G. B. v podiele 9/1200. Po zápise rozhodnutí Pozemkového úradu Liptovský Mikuláš boli založené LV č. XXX a č. XXX, k. ú. W., ktoré boli v dôsledku zápisu registra obnovenej evidencie pozemkov v k. ú. W. W. zrušené a založené LV č. XXX, na ktorom je podľa identifikácie zapísaná pozemno-knižná parcela č. XXX/b/X vedená v pozemno-knižnej vložke č. XXX, potom na LV č. XXX. Zároveň bol zrušený aj LV č. XXX k. ú. W. W. a založený LV č. XXX. Podľa identifikácie Okresného úradu Liptovský Mikuláš, katastrálny odbor parcely zapísané v pozemno-knižnej vložke č. XXX zodpovedajú stavu v katastri nehnuteľností.

7. Následne súd prvej inštancie vysvetlil, že právomoc, ako aj miestna príslušnosť schvaľovať dohody o vydaní nehnuteľností prináležala Pozemkovému úradu Liptovský Mikuláš, ktorý pri rozhodovaní vychádzal z ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému

poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“). Podľa ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. mohlo dôjsť k vydaniu len tej pôdy, ktorá prešla na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 predmetného zákona. Znamená to, že zákon č. 229/1991 Zb. vymedzil časovo rozhodné obdobie, kedy mali byť vydané rozhodnutia, na ktoré sa táto zákonná úprava vzťahovala a ktoré mohli byť za dodržania zákonných podmienok konvalidované spôsobom stanoveným zákonom v prípade uplatnenia si nároku oprávnenými osobami. Z vykonaného dokazovania nebolo sporné, že konfiškačné rozhodnutie bolo vydané pred 25. februárom 1948, preto bola aplikácia tohto zákona absolútne vylúčená. Rozhodnutia Pozemkovému úradu Liptovský Mikuláš neboli zrušené, ani zmenené, preto sú právoplatné. Nejedná sa o nulitné akty, preto súd nie je oprávnený mimo správneho súdnictva preskúmať ich správnosť a zákonnosť.

8. Na záver pre úplnosť dodal, že hoci predmetom konania bolo určenie spoluvlastníctva právneho predchodcu žalobcu ku dňu jeho smrti z dôvodu účinkov ustanovených v ustanovení § 217 ods. 1 CSP, keďže pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia, aj v prípade záveru, že konfiškácia nebola zavŕšená a rozhodnutie konfiškačnej komisie by bolo nulitným aktom, došlo by k prekrytiu prípadného vlastníckeho práva v čase smrti H. F. vlastníckym právom žalovaných titulom vydržania týchto nehnuteľností. S poukazom na právoplatné rozhodnutia Pozemkového úradu Liptovský Mikuláš súd prvej inštancie následne uzavrel, že nemal pochybnosti o ich dobromyseľnom užívaní vecí ako svojich vlastných, pričom táto držba nebola nikým rušená počas celej zákonnej vydržacej doby. Z týchto dôvodov žalobu zamietol.

Žalovaným priznal náhradu trov konania proti žalobcom v súlade s ustanovením § 255 CSP.

9. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov rozsudkom sp. zn. 8Co/360/2017 z 28. februára 2018, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Výslovil, že žalovaní 1/ až 9/ majú voči žalobcovi 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

10. V odôvodnení konštatoval, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom a danú vec aj vecne správne posúdil, preto sa odvolací súd stotožnil aj s jeho odôvodnením. K procesným námietkam týkajúcim sa neúčinného doručenia napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že na základe pokynu odvolacieho súdu č. k. 8Co/38/2017-637 z 12. septembra 2017 súd prvej inštancie doručil JUDr. U. A. po obnovení výkonu advokácie od 8. decembra 2016 rozhodnutie, proti ktorému bolo podané odvolanie. K namietanému nedoručeniu stanoviska žalobcov z 23. septembra 2016 žalovaným na pojednávaní konanom 29. septembra 2016, poukázal na obsah zápisnice o pojednávaní (v spise na č. l. 593), z ktorej vyplýva, že súd oboznámil podstatný obsah stanoviska žalobcov, preto k procesnému pochybeniu podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade nedošlo.

11. K uplatneným odvolacím námietkam týkajúcim sa tvrdenia žalobcov, že k právne účinnej konfiškácii majetku ich právneho predchodcu nedošlo, lebo osoba podliehajúca podmienkam zákona stratila majetok síce k 1. marcu 1945, ale iba za predpokladu, že následne bolo vydané právoplatné konfiškačné rozhodnutie v zmysle nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR, ako aj, že pokiaľ nedošlo k doručovaniu, malo dôjsť aspoň k upovedomeniu dotknutých osôb, ako aj k námietke, že nebola zabezpečená kompletná dokumentácia z archívu, preto nebolo možné posúdiť ďalšie dôležité skutočnosti o zákonnosti odňatia majetku, odvolací súd poukázal na nariadenie Predsedníctva SNR č. 4/1945 Sb. n. SNR z 27. februára 1945 o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, ktoré nadobudlo účinnosť 1. marca 1945, ako aj na nariadenie č. 104/1945 Sb. n. SNR z 23. augusta 1945 o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa, ktoré rozširovalo záber pôvodného nariadenia. Konfiškačným orgánom podľa týchto nariadení bolo Predsedníctvo SNR, ktoré rozhodovalo o spoločnom návrhu Povereníctva vnútra a Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy. Zásadnou zmenou v konfiškácii majetku bolo nariadenie č. 64/1946 Sb. n. SNR zo 14. mája 1946, ktorým sa menilo a dopĺňalo nariadenie č. 104/1945 Sb. n. SNR,

v zmysle článku I. ods. 1 s okamžitou platnosťou sa konfiškovoľ poľnohospodársky majetok všetkým obyvateľom maďarskej národnosti, bez ohľadu na štátnu príslušnosť a veľkosť majetku s výnimkou antifašistov. Citoval ustanovenia § 1 nariadenia č. 104/1945 Sb. n. a § 1 ods. 1 vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb., a konštatoval, že z citovaných ustanovení vyplýva, že o tom, ktoré osoby bolo treba považovať za osoby „nemeckej či maďarskej národnosti alebo zradcov alebo nepriateľov slovenského a českého národa a Československej republiky“ mali rozhodovať konfiškačné komisie. O výnimkách a vyňatí poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie rozhodoval Zbor povereníkov. Rozhodnutím konfiškačnej komisie alebo Zboru povereníkov sa považoval majetok za skonfiškovaný dňom nadobudnutia účinnosti tohto nariadenia. Proti tomuto rozhodnutiu sťažnosť na Najvyšší správny súd sa nepripúšťala (§ 1 ods. 10). V tomto kontexte dodal, že ak konfiškačná komisia zriadená na tento účel podľa ustanovenia § 1 ods. 7 a 8 nariadenia č. 104/1945 Sb. n. v znení čl. I. nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR v spojení s ustanovením § 1 ods. 1, § 2, § 5 a § 6 vládneho nariadenia č. 8/1928 Sb. v sídle Okresného národného výboru v Liptovskom Sv. Mikuláši 5. septembra 1946 rozhodla (číslo: Kom: 378/46-II/XII, ONV.: 16370/146) o tom, že M. F., W.. I. F., H. F. (právny predchodca žalobcov) sú osobami, ktoré treba považovať podľa ustanovenia § 1 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 104/1945 Sb. n. v znení čl. I. nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR za osoby maďarskej národnosti, ich majetok sa považoval na základe tohto rozhodnutia podľa ustanovenia § 2 nariadenia č. 8/1928 Sb. za skonfiškovaný k 1. marcu 1945 s poučením, že o tom, že sťažnosť na Najvyšší správny súd sa nepripúšťa. Preto niet žiadnej pochybnosti o tom, že uvedené rozhodnutie bolo vydané orgánom v správnom konaní a vzťahujú sa naň ustanovenia v tom čase platného procesného predpisu, ktorým bolo vládne nariadenie č. 8/1928 Sb. Dodal, že v predmetnom rozhodnutí je uvedený aj zoznam inštitúcií a osôb, ktoré sa o tomto rozhodnutí upovedomujú, pričom pod poradovým číslom 16/ až 19/ sa upovedomujú vlastníci konfiškovaných majetkov a konkrétne pod číslom 19/ H. F..

12. K ďalšej odvolacej námietke žalobcov týkajúcej sa ich tvrdenia, že ich nárokom dotknuté nehnuteľnosti nikdy neboli na mene čsl. štátu, ani že konfiškácia nebola riadne zapísaná spôsobom ako sa obvykle a podľa vtedy platného právneho predpisu zapisovala záznamom (prenotáciou) v pozemkovej knihe, odvolací súd poznamenal, že v minulom období sa z rôznych dôvodov z pozemkových kníh nedostali niektoré konfiškačné rozhodnutia, pretože nebolo zákonnou povinnosťou zapisovať konfiškáciu majetku do pozemknoknižnej vložky (§ 3 ods. 1 č. 2 zákona č. 90/1947 Sb. n. SNR (správne len „Sb.“) o provedení knihovního poriadku stran konfiškovaného nepriateľského majetku a o úprave niektorých právnych pomerů vztahujúcich sa na pridelený majetok, navrhovati provedení knihovního poriadku prísluší: u zemědělského majetku konfiškovaného podle nařizení č. 104/1945 Sb. n. SNR, ve znění nařizení č. 64/1946 Sb. n. SNR, pověřeníctvu zemědělství a pozemkové reformy). Odvolací súd považoval za preukázané, že Okresnému súdu v Liptovskom Svätom Mikuláši bol doručený návrh Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy - sekcia „B“ Pracovná skupina pre pozemkovú reformu v Turčianskom Svätom Martine č. 4773/1947 z 10. decembra 1947 na vyznačenie konfiškácie podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenom č. 64/1946 Sb. n. SNR podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 90/1947 Sb. v pozemkovej knihe k. ú. W. v zápisnici č. 745, 746 a 753 na nehnuteľnosti zapísané na meno M. F., W.. I. F., H. F. V. O. Y.. Návrh je evidovaný pod Čd 1834/47 (v spise na č. l. 348). Aj v pozemkovej vložke č. XXX k. ú. W.D. je vyznačené „Konfiškované podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR s odkazom na Čd 1834/47. Z tohto dôvodu aj uvedené zápisy v pozemkovej knihe svedčili o konfiškácii nehnuteľností.

13. Napokon odvolací súd vo vzťahu k námietke, že súd prvej inštancie sa náležite nevysporiadal a jednotlivé dohody o vydaní nehnuteľností obsahovo a ani kauzálne neposudzoval (keďže aplikáciu zákona č. 229/1991 Zb. považoval za vylúčenú, nakoľko konfiškované rozhodnutie bolo vydané pred 25. februárom 1948) uviedol, že zákon č. 229/1991 Zb. je jedným zo zákonov reštitučného charakteru, ktorého cieľom je spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákonom presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku, v snahe zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho alebo lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, s cieľom dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a

upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka, aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia. S poukazom na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžr/132/2015 z 24. júna 2015 (R 32/2017) poznamenal, že ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. obsahuje výslovné pravidlo ako postupovať pri strate konfiškovaného majetku, preto je potrebné akceptovať ten záver, že ustanovenie § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. predstavuje prelom do inak striktno vymedzeného rozhodného obdobia pre prípady uvedené v ustanovení § 6 ods. 1 uvedeného zákona. Opačný výklad by bol v príkrom rozpore s ústavne konformným výkladom na tak citlivú problematiku ako je nesporne problematika reštitučných konaní, ako i v rozpore s právom na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavného zákona SNR č. 460/1992 Z. z. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších ústavných zákonov (ďalej len „Ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“). Právny záver najvyššieho súdu vychádzal zo znenia tretej vety odseku 2 ustanovenia § 6; práve zo spojenia“ pokiaľ tento majetok bol už pred rozhodným obdobím pridelený“, vyplýva nárok takých osôb na vydanie aj v prípade, keď konfiškačné rozhodnutie bolo vydané pred 25. februárom 1948. Uvedený záver je navyše podporený dôvodovou správou k zákonu č. 186/1993 Z. z., ktorým sa menil zákon č. 229/1991 Zb. a v ktorej sa uvádza: „...druhá veta § 6 ods. 2 doplnená zákonom č. 73/1992 Zb. prevzala rozšírenie vyňatia majetku z konfiškácie podľa § 38 zákona č. 330/1991 Zb. s tou zmenou, že reštitučný nárok patrí oprávneným osobám aj vtedy, ak nehnuteľnosti boli pridelené pred 25. februárom 1948“. Ďalšou zmenou oproti ustanoveniu § 38 zákona SNR č. 330/1991 Zb. bolo, že nehnuteľnosti možno vydať bez ohľadu na to, či rozhodnutie konfiškačnej komisie alebo Zboru povereníkov bolo vydané pred alebo po rozhodnom období. Aj napriek aplikácii zákona č. 229/1991 Zb. na konfiškačné rozhodnutie vydané pred 25. februárom 1948 bolo v danej veci potrebné poukázať na to, že u právneho predchodcu žalobcov ako občana Maďarskej republiky nebola splnená podmienka štátneho občianstva ČSFR a jeho trvalého pobytu na jeho území, preto by žalobcovia neboli oprávnenými osobami podľa zákona č. 229/1991 Zb. na uzavretie dohody o vydaní nehnuteľností. Odvolací súd sa stotožnil aj s názorom súdu prvej inštancie, že právomoc schvaľovať predmetné dohody prináležala Pozemkovému úradu Liptovský Mikuláš, ktorého správne rozhodnutia sú právoplatné a doposiaľ neboli zrušené ani zmenené. Nakoľko nejde o nulitné akty, súd nebol oprávnený mimo správneho súdnictva preskúmavať ich správnosť a zákonnosť. Záverom dodal, že určovací návrh spočívajúci v tom, že vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiteľovi a teda, že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka, takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom, prípadne jeho právnym nástupcom. Vo vzťahu k žalovanej 6/ R. Z. odvolací súd z LV č. XXX, č. XXX a č. XXX k. ú. W. W. (v spise na č. l. 656 - 662) mal zistené, že táto v čase rozhodovania nebola vedená ako podielová spoluvlastníčka sporných nehnuteľností. Z tohto dôvodu dospel k záveru, že v predmetnom konaní o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, nebola pasívne legitimovaná. Podotkol, že aj napriek uvedenému považoval napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol (aj vo vzťahu k žalovanej 6/) za vecne správne, aj keď z iných právnych dôvodov, preto rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 CSP. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania odôvodnil právne ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP a vecne úspechom žalovaných.

14. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia (ďalej len „dovolatelia“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Po zhrnutí skutkového stavu, ktorý vyplynul z priebehu konania namietali, že súdy im nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý proces. Nesprávny procesný postup súdu mal spočívať v nerešpektovaní vysloveného (predchádzajúceho) právneho názoru odvolacieho súdu, ako aj v nevykonaní navrhnutých dôkazov súdom prvej inštancie potrebných na zistenie rozhodujúcich skutočností, čím tento dospel k neprávnemu právnemu posúdeniu veci. Podľa ich názoru by dovolanie bolo prípustné aj podľa ustanovenia § 421 CSP, avšak poukázali na prijaté uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo 2/2017 z 19. apríla 2017 o neprípustnosti kumulácie dôvodov dovolania v zmysle ustanovenia § 420 a § 421 CSP, ktorý právny záver vzali na vedomie. Namietali, že súd sa nevysporiadal v odvolaní s námietkami a argumentmi, ktoré mali pre vec podstatný význam. Nesúhlasili

s názorom súdu prvej inštancie, že medzi stranami nebolo sporné to, že rozhodnutím konfiškačnej komisie z 5. septembra 1946 došlo ku konfiškácii sporných nehnuteľností, ktorých spoluvlastníkom bol právny predchodca žalobcov. Naopak boli toho názoru, že rozhodnutím konfiškačnej komisie z 5. septembra 1946 nedošlo ku konfiškácii sporných nehnuteľností, ktorých spoluvlastníkom bol právny predchodca žalobcov. Považovali za sporné aj to, či dohoda o vydaní nehnuteľností v rozsahu patriacom ich právnym predchodcom bola platná. Zároveň nesúhlasili s názorom súdov, že rozhodnutie konfiškačnej komisie malo len deklaratórnu povahu. Boli toho názoru, že iba zápis záznamom do pozemkovej knihy mal deklaratórny význam. Napokon nesúhlasili s názorom súdu prvej inštancie, že zo žiadneho ustanovenia zákona č. 104/1945 Sb. n. SNR zároveň nevyplývala povinnosť komisie doručovať svoje rozhodnutie vlastníkom. Zdôraznili, že opak vyplýva zo samotného zákona č. 104/1945 Sb. n. SNR, keďže zákon pripúšťal proti rozhodnutiu opravný prostriedok, ale nepripúšťal iba sťažnosť na Najvyšší správny súd. Považovali preto za podstatné, že malo dôjsť k doručovaniu alebo k upovedomeniu dotknutých osôb, keďže inak dotknutá osoba nemôže realizovať svoje práva. Podotkli, že nedoručený (neoznámený) právny akt správneho orgánu nemôže nadobudnúť právoplatnosť ani vykonateľnosť, a to ani podľa vtedy platného právneho stavu. Ďalej namietali, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, nikdy neprešli na štát a predmet sporu sa netýkal zákona č. 229/1991 Zb., ale je konaním podľa ustanovenia § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. platného a účinného v čase začatia konania), podstatou ktorého je určenie, že nehnuteľnosti resp. podiely na nehnuteľnostiach (ktoré po odštatnení sú na mene tretích osôb) patria do dedičstva po poručiteľoch. Boli toho názoru, že súd nemal skúmať správnosť a zákonnosť administratívneho aktu, ale mal posúdiť iba jeho záväznosť a právne dôsledky vo vzťahu k platnej či neplatnej časti dohody, keďže podstatná v danej veci je dohoda o vydaní nehnuteľností medzi oprávnenou a povinnou osobou, ktorou sa prevádzalo vlastníctvo na nadobúdateľa a schvaľovací akt príslušného orgánu nemôže mať právne následky a účinky v rozsahu platnej či neplatnej dohody. Považovali za nesporné, že vydanie veci ako celok je neplatné pre rozpor so zákonom alebo z dôvodu obchádzania zákona a následné schválenie orgánom štátu v tomto rozsahu je pakt. Rozhodnutie orgánu, schvaľujúce dohodu, ktorá je neplatná, nemôže mať právne následky, ale súd prejudiciálne neposúdil tieto podstatné právne skutočnosti, preto pochybil. Podotkli, že súdom navrhovali, aby skúmali v zmysle ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka v súvislosti s osobitným predpisom (zákonom č. 229/1991 Z. z.) ako predbežnú otázku platnosti dohody o vydaní nehnuteľností zo 4. októbra 1994, týkajúcu sa podielu 66/75-in patriaceho M., H., I. F., ako aj prípadne dohodu o vydaní nehnuteľností z 20. júla 1994, a to pokiaľ ide o účastníkov konania uvedených v dohode a v rozhodnutí. Podotkli, že v prípade neplatnosti dohody sa stáva ničotným aj akt schválenia dohody, keďže sa schválilo niečo, čo nenadobudlo právne účinky. Považovali za nesporné, že právna predchodkyňa žalobcov v čase jej smrti po odštatnení nehnuteľností nadobudla všetky práva k podielom pozemkov, ktoré sú predmetom tohto sporu, pričom uvedené nemení ani skutočnosť, že tieto boli vydané iným osobám. Vyslovili názor, že v prípade odštatnenia podielov patriacich iným osobám však tieto osoby majú právo na vydanie vecí, resp. o určenie, že veci patria do dedičstva po tých, ktorí mali vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam pred časom konfiškácie. Na záver zdôraznili, že dohody o vydaní nehnuteľností sú neplatné, keďže okrem toho, že odporujú zákonu a obchádzajú zákon č. 229/1991 Z. z., sú v rozpore s dobrými mravmi, na základe ktorých boli vydané pozemky, ktoré boli odštatnené osobe, ktorá na vydanie veci nemala nárok a v rozsahu, ktorý jej ani za riadnych okolností nepatrilo. Poukázali na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesenie sp. zn. II. ÚS 231/09 z 11. júna 2009, nález zo 16. decembra 2008 sp. zn. III. ÚS 314/07 a nález z 29. marca 2007 sp. zn. I. ÚS 372/06, ako aj na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 71/93 a 5 Cdo 36/93. Navrhli zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň navrhli odložiť právoplatnosť napadnutého rozhodnutia.

15. Žalovaní 1/ až 9/ dovolacie návrhy nepodali.

16. Najvyšší súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

17. Podľa § 444 ods. 2 CSP najvyšší súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia, preto v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

18. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádia konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Ak teda zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

20. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

21. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

22. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

23. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

24. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

25. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na

spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Pri posudzovaní znemožnenia uskutočňovať strane jej patriace procesné práva, je nevyhnutné skúmať intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv je potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu.

26. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolatelia namietali nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie spočívajúci v nerespektovaní pokynu odvolacieho súdu vysporiadať sa so všetkými podstatnými odvolacími dôvodmi v zrušujúcom uznesení sp. zn. 8Co/188/2012 (v spise na č. l. 413) z 30. novembra 2012, ďalej v nevykonaní navrhnutých podstatných a relevantných dôkazov, ako aj, že odvolací súd nevysvetlil odklon od predchádzajúceho právneho názoru a nevysporiadal sa s podstatnými odvolacími dôvodmi, námietkami a argumentmi uplatnenými stranou v spore.

27. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda proces prejednania sporu znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, 1Cdo 6/2014, 3Cdo 38/2015, 5Cdo 201/2011, 6Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jej práv a záujmov v tom-ktorom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý proces.

28. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 8Co/188/2012 z 30. novembra 2012 odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie č. k. 4C/95/2006-363 z 24. januára 2012 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Uložil súdu prvej inštancie opätovne zaoberať sa otázkou týkajúcou sa posúdenia, či došlo k odňatiu vlastníctva právnym predchodcom žalobcov v súlade so zákonom a v nadväznosti na to aj skúmať platnosť dohody o vydaní nehnuteľností. Zároveň konštatoval nesprávne vysporiadanie sa súdom prvej inštancie s otázkou nadobudnutia sporných nehnuteľností do vlastníctva štátu, pričom poukázal na právny záver vyplývajúci z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo 123/2003, týkajúci sa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR, podľa ktorého výmery, pridelové listiny (verejné listiny) vydávané podľa uvedeného nariadenia a nariadenia vlády č. 104/1946 Sb. n. SNR boli a aj v súčasnosti sú dokladmi o vlastníctve pridelencov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladu schopné pre zápis nadobudnutého vlastníctva do katastra nehnuteľností. Všeobecné súde nie sú oprávnené skúmať ich platnosť či zákonnosť mimo rámca správneho súdnictva, ale len so zreteľom na to, či išlo o akty nulitné a či správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný. Zdôraznil, že pri kategórii aktov, ktoré sú len vecne chybné alebo nezákonné, platí prezumpcia ich správnosti, preto pokiaľ neboli vymedzeným postupom opravené alebo zrušené, musia byť považované za bezchybné.

29. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie uvedeného v bodoch 22. až 25. vyplýva, že súd prvej inštancie v zhode s vysloveným právnym názorom sa náležite zaoberal a vysporiadal s otázkou, či došlo k odňatiu vlastníctva právnym predchodcom žalobcov v súlade so zákonom, ako aj v nadväznosti na to sa zaoberal otázkou platnosti dohody o vydaní nehnuteľnosti. Odvolací súd konštatoval správnosť zistenia skutkového stavu, ako aj správneho právneho posúdenia veci, vrátane jeho odôvodnenia, s ktorým sa v podstatných bodoch stotožnil (bod 9. napadnutého rozsudku odvolacieho súdu). Zároveň

sa v bodoch 10. až 14. vysporiadal s uplatnenými odvolacími námietkami žalobcov. V kontexte uvedených podstatných dôvodov napadnutého rozhodnutia nemožno dospieť k záveru, že by súd prvej inštancie viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v kasačnom uznesení, nepostupoval v jeho intenciách, ako aj že by následne odvolací súd sa pri opätovnom preskúmaní odvolaním napadnutého rozhodnutia odklonil od už vysloveného právneho názoru v danej veci.

30. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP použiť tzv. skrátené odôvodnenie rozsudku v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V takom prípade sa môže len obmedziť na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Zákon však vyžaduje, aby aj v prípade skráteného odôvodnenia odvolací súd zaujal jasné stanovisko k podstatným vyjadreniam strán predneseným v konaní na súde prvej inštancie, pokiaľ sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie. Povinnosťou odvolacieho súdu je zároveň vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Za podstatný je potrebné považovať taký argument, ktorý je relevantný, teda má vecnú súvislosť s prejednávanou vecou a zároveň je takej povahy, že v prípade jeho preukázania (samostatne alebo v spojitosti s ostatnými okolnosťami) môže priniesť rozhodnutie priaznivejšie pre odvolateľa (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarčinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1296 s.).

31. K namietanému nedostatočnému vysporiadaniu sa s uplatnenými odvolacími námietkami dovolateľov dovolací súd uvádza, že rozsudok odvolacieho súdu vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí vyplývajúce z ustanovenia § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP spĺňa, preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

32. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci v zásade nezakladá vadu zmätočnosti konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné, alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06). Len výnimočne, pokiaľ písomné vyhotovenie neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá spôsobuje porušenie práva na spravodlivý proces. O takýto prípad v praxi napríklad ide vtedy, ak rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, čo však nie je naplnené v danom prípade.

33. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

34. Dovolací súd už len poznamenáva, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal

služiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) dovolací súd nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú teda povolané súdy prvej inštancie a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle ustanovenia § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018).

35. Vo vzťahu k namietanému nesprávnemu procesnému postupu spočívajúcemu v nedoručení stanoviska dovolateľov z 23. septembra 2016 žalovaným na pojednávaní 29. septembra 2016, ktorí podľa názoru dovolateľov neboli s obsahom náležite uzrozmeneí, dovolací súd uvádza, že odvolací súd v bode 8. odôvodnenia svojho rozsudku konštatoval, že „z obsahu zápisnice o pojednávaní konanom 29. septembra 2016 (v spise na č. l. 593) vyplýva, že súd prvej inštancie oboznámil podstatný obsah predmetného stanoviska, preto k pochybeniu nedošlo“. Uvedeným postupom však nemohlo dôjsť k porušeniu procesných práv dovolateľov, preto dovolací súd považoval ich námietku za nedôvodnú. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že dovolatelia neopodstatnene namietali porušenie ich procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu ich práv na spravodlivý proces, preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nie je prípustný, ani dôvodný.

36. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

37. K namietanému nesprávnemu právnemu posúdeniu dôvodnosti uplatneného nároku dovolateľa poukázali na právny záver týkajúci sa neprípustnosti kumulácie dovolacích dôvodov v zmysle ustanovenia § 420 a § 421 CSP (uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 19. apríla 2017 sp. zn. 1VCdo 2/2017). V ďalšom obsahu dovolania sa však zaoberali nesprávnym právnym posúdením prerokovávanej veci súdmi nižších inštancií, s ktorým právnym posúdením nesúhlasili. Z dôvodu existencie neskoršie vydaného uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VCdo 1/2018 z 21. marca 2018, v zmysle ktorého kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná, dovolací súd sa v súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením zaoberal aj týmto dovolacím dôvodom.

38. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

39. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

40. Otázkou relevantnou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu

dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednatelnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania, a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

41. V súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci dovolatelia nesúhlasili s právnym posúdením uplatneného nároku súdmi nižších inštancií s odôvodnením, že sa jedná o spor medzi fyzickými osobami a nie medzi fyzickými osobami a štátom, predmetom ktorého bolo určenie, že nehnuteľnosti (resp. podiely na nehnuteľnostiach) patria do dedičstva po právnom predchodcovi žalobcov. Argumentovali tým, že sa právom domáhajú súdnej ochrany žalobou o určenie, keďže odštatnené a uvoľnené pozemky uzurpujú fyzické osoby neprávom. Podľa ich názoru momentom odštatnenia nastal právny stav pred obdobia nie jednoznačne deklarovanej a oprávnenej konfiškácie, teda stav ako boli zapísaní právní predchodcovia žalobcov do pozemkovej knihy. Nepovažovali za rozhodujúcu otázku konfiškácie, ale otázku, či dohoda o vydaní podielov osobám, ktorým podiely nepatria a nepatrili v takom rozsahu je platná alebo nie, a posúdenie rôznych spôsobov nadobudnutia nehnuteľností.

42. Dovolací súd v rámci dovolacieho prieskumu náležitého vymedzenia dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 CSP, dospel k záveru, že dovolatelia dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 421 CSP v spojení s ustanovením § 432 ods. 2 CSP zákona zodpovedajúcim spôsobom nevymedzili. Súčasťou zisteného vymedzenia dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci totiž musí byť aj vymedzenie, o ktorú zo skutkových podstatí prípustnosti dovolania podľa jednotlivých písmen § 421 ods. 1 CSP ide (teda či má ísť o odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, stav neriešenia rozhodovacej právnej otázky dovolacím súdom alebo stav pretrvávajúcej rozdielnosti rozhodovania najvyššieho súdu vo vzťahu k takejto otázke), v tomto prípade bez ohľadu na to, že dovolací súd takouto kvalifikáciou v dovolaní viazaný nie je; vedenie rozhodnutí predstavujúcich ustálenú alebo rozdielnu prax odvolacieho súdu (ktorá povinnosť tu nie je len v prípade podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) a tiež argumentácia spôsobilá presvedčiť, že ustálená právna otázka bola nástroj pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúca, t. j. že jej vyriešenie celkom konkrétnym (dovolateľom ale neakceptovaným) spôsobom by bez ohľadu na riešenie ďalších otázok muselo mať za následok úspech dovolateľov v spore. Týmto požiadavkám ale časť dovolania namietajúce nesprávne posúdenie veci nezodpovedalo a význam nemalo, že sa tak stalo zjavne v dôsledku zistenia sa už prekonaným záverom o neprípustnosti kumulácie dôvodov dovolania. Samotná polemika dovolateľov s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či nesúhlas s právnymi závermi konajúcich súdov a kritika ich prístupov zvolených pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v ustanovení § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP, preto dovolanie z tohto dôvodu nie je prípustné.

43. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd odmietol dovolanie v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 CSP bolo dovolanie odmietnuté v súlade s ustanovením § 447 písm. f) CSP z dôvodu, že dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

44. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaných v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP). Z dôvodu, že žalovaným z obsahu spisu žiadne preukázateľné trovy dovolacieho konania nevyplývajú (nevznikli), dovolací súd v súlade s čl. 4 ods. 2 v spojení s čl. 17 Základných zásad CSP náhradu trov dovolacieho konania žalovaným nepriznal (R 72/2018).

45. Rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.